

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/56/2016
Identifikačné číslo spisu: 7014200182
Dátum vydania rozhodnutia: 12.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7014200182.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci navrhovateľa: F. Š., trvale bytom Y. XX, XXX XX L., zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom Sibírska 4, 831 02 Bratislava, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa- ústredie, so sídlom Ul. 29 augusta 8, 813 63 Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 5Sd/9/2014-20 zo dňa 22. marca 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 5Sd/9/2014-20 zo dňa 22. marca 2016 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17. decembra 2013 z r u š u j e a vec v r a c i a odporkyni na ďalšie konanie.

Odporkyňa j e p o v i n á nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 149,16 € titulom trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu navrhovateľa, v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17.12.2013 (ďalej len "preskúmané rozhodnutie") podľa § 21 a § 26a zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len "zák. č. 100/1988 Zb.") a podľa ustanovenia § 255, § 259 ods. 1 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len "zák. č. 461/2003 Z.z.") zamietla žiadosť navrhovateľa zo dňa 13.11.2013 o priznanie starobného dôchodku od XX.XX.XXXX.

V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia poukázala na to, že navrhovateľovi bol od 01.01.1991 podľa zák. č. 100/1988 Zb. priznaný invalidný dôchodok, ktorý sa od 01.07.2002 považuje za invalidný výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov, vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zák. č. 328/2002 Z.z."). Konštatovala, že navrhovateľovi vznikol nárok na invalidný dôchodok podľa piatej časti zák. č. 100/1988

Zb. a tento mu aj naďalej vypláca Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky odbor sociálneho zabezpečenia v Bratislave, preto mu nárok na starobný dôchodok za použitia § 274 zák. č. 461/2003 Z.z. nevznikol.

S poukazom na znenie § 26a ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. a § 255 ods. 5 a ods. 7 zák. č. 461/2003 Z. z. uviedla, že ku dňu 29.04.2000 navrhovateľ získal 3 343 dní obdobia dôchodkového poistenia, t. j. 9 rokov a 58 dní, preto nesplnil podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na starobný dôchodok ku dňu XX.XX.XXXX.

Vo včasn podanom opravnom prostriedku podľa tretej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len "O.s.p.") navrhovateľ uviedol, že odpracoval 20 rokov v zamestnaní, zaradenom do I. pracovnej kategórie (26), preto sa na neho vzťahuje ustanovenie § 274 zák. č. 461/2003 Z.z., t. j. ak vo zvýhodnenej pracovnej kategórii splnil podmienky nároku na starobný dôchodok, má nárok na skorší odchod do dôchodku bez ohľadu na to, že podmienky nároku na výsluhový dôchodok a vek 55 rokov dosiahol až za účinnosti tohto zákona. Zároveň uviedol, že 10 rokov obdobia dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia získal po zhodnotení poistenia v osobitnom systéme poistenia a preto povinnosťou odporkyne je vykonať výpočet dôchodku s prihliadnutím na dobu poistenia vo svojom systéme a dôchodok priznať po zohľadnení aj nižšej doby poistenia vo výške, zodpovedajúcej rozsahu poistenia vo všeobecnom systéme. Zastáva názor, že priznanie výsluhového invalidného dôchodku nevylučuje, aby obdobie výkonu služby policajta nebolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení. Výkon služby v I. kategórii nebol zohľadnený pre nárok a výšku dávky výsluhového zabezpečenia. Preto sa domnieva, že splnil podmienku odpracovania 20 rokov v I. pracovnej kategórii pre vznik nároku na starobný dôchodok dňom dovŕšenia 55 rokov veku a splnil podmienku viac ako 10 rokov v civilnom zamestnaní. Vychádzajúc z napadnutého rozhodnutia má za to, že došlo k porušeniu princípu rovnosti pred zákonom iba preto, že zamestnanie vykonával v ozbrojenej zložke.

Krajský súd v konaní podľa § 250l a nasl. O.s.p. dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nie je dôvodný, najmä z dôvodu, že navrhovateľ ku dňu XX.XX.XXXX (dosiahnutie 60 rokov veku) získal iba 9 rokov a 58 dní obdobia dôchodkového poistenia.

Navrhovateľ je poberateľom invalidného dôchodku od 01.01.1991 podľa piatej časti zák. č. 100/1988 Zb., pričom tento sa od 01.07.2002 považuje za invalidný výsluhový dôchodok podľa zák. č. 328/2002 Z. z. Dobu služby by v zmysle § 14 ods. 4 zák. č. 100/1988 Zb. za obdobie pred 01.01.2000 bolo možné hodnotiť ako zamestnanie zaradené do I. pracovnej kategórie, ak by nárok na invalidný dôchodok navrhovateľovi nevznikol podľa piatej časti tohto zákona. Zo znenia § 255 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z.z. jednoznačne vyplýva, že za obdobie dôchodkového poistenia by sa považovalo aj obdobie výkonu služby policajta získané do 31.12.2003, ak by toto obdobie policajti nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Pri výpočte výšky invalidného dôchodku navrhovateľa, bola zohľadnená doba dôchodkového poistenia tak, ako to vyplýva z potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie personálnych a sociálnych činností a osobného úradu, odboru sociálneho zabezpečenia zo dňa 31.10.2013 (čl. 12), t.j. v rozsahu 40 rokov a 132 dní, pričom tento je mu vyplácaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, odborom sociálneho zabezpečenia. Preto mu nebolo možné priznať nárok na starobný dôchodok so zohľadnením § 274 zák. č. 461/2003 Z.z., ani započítať ako dobu dôchodkového poistenia dobu služobného pomeru.

Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému vo výroku tohto rozhodnutia podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom poukázal na doby dôchodkového poistenia, ktoré boli zaznamenané v potvrdeniach a záznamoch odporkyne, osobitne však na dobu štúdia na SPŠ stavebná v Liptovskom Mikuláši od 01.09.1955 do 31.10.1955 a na obdobie od 01.11.1955 do 31.10.1957, kedy vypomáhal rodičom v poľnohospodárstve. Tieto obdobia neboli započítané ani na nárok a výšku sumy invalidného dôchodku ani odporkyňou na nárok na starobný dôchodok. Rovnako namietal nezhodnotenie ďalšieho obdobia od 30.06.1955 do

31.08.1955 (školské prázdniny), ktoré nadväzuje na dobu učebného pomeru od 01.09.1953 do 30.06.1955, odkazujúc na ustanovenie § 38 zákona č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon), podľa ktorého sa školský rok začína 1. septembrom bežného roka a končí sa 31. augusta nasledujúceho roka; člení sa na obdobie školského vyučovania a obdobie školských prázdnin.

Ďalej uviedol, že podľa § 3 vyhlášky č. 149/1988 Zb. sa za dobu zamestnania považuje aj pracovná činnosť samostatne hospodáriacich roľníkov, spolupracujúcich členov ich rodín a inej osoby, samostatne hospodáriacej, vykonávaná v období od 30.09.1948 do 30.04.1990, ak za toto obdobie zaplatili poistné na dôchodkové zabezpečenie.

Záverom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zrušuje a vec vracia odporkyni na ďalšie konanie a zároveň požiadal o priznanie náhrady trov konania podľa v odvolaní predloženého vyčíslenia.

Ďalším podaním zo dňa 15.06.2016 navrhovateľ opäť zdôraznil nezapočítanie vyššie uvedených dôb poistenia a predložil potvrdenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Štátny archív v Žiline, so sídlom v Bytči zo dňa 02.06.2016 o štúdiu na SPŠ stavebná v Liptovskom Mikuláši od 01.09.1955 do 01.11.1955 a potvrdenie Roľníckeho družstva Hybe zo dňa 10.06.2016 o členstve rodičov navrhovateľa v družstve.

Odporkyňa vo vyjadrení 06.07.2016 uviedla, že odvolanie navrhovateľa považuje za neopodstatnené, pričom naďalej trvala na správnosti preskúmaného rozhodnutia a preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 subsidiárne § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku tiež „O.s.p.“) a s prihliadnutím na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s veta druhá O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, a preto postupom podľa § 220 v spoj. s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok zmenil tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Rozsudok verejne vyhlásil dňa 12. decembra 2017 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 255 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak. Na hodnotenie náhradnej doby ako obdobia dôchodkového poistenia od 1. augusta 2006 sa nevyžaduje splnenie podmienky získania najmenej jedného roka zamestnania.

Z potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie personálnych a sociálnych činností a osobného úradu, odboru sociálneho zabezpečenia SPOU-OSZ-27.134-24/2013-VZ zo dňa 31.10.2013 vyplýva, že navrhovateľovi bol od 01.01.1991 priznaný invalidný dôchodok, ktorý sa považuje za invalidný výsluhový dôchodok. Služobný pomer navrhovateľa skončil uvoľnením, na nárok na dávku výsluhového zabezpečenia bola zhodnotená doba služobného pomeru v rozsahu 40 rokov a 132 dní, t. j. doba výkonu vojenskej základnej služby od 01.11.1957 do 22.10.1959 v I. kategórii funkcií, doba zamestnania od 18.11.1959 do 31.03.1962 v III. kategórii funkcií, doba zamestnania od 02.05.1962 do 22.10.1964 v III. kategórii funkcií, doba služobného pomeru od 23.10.1964 do 31.12.1990 v I. kategórii funkcií a dopočet do 60. roku veku od 01.01.1991 do XX.XX.XXXX.

Odvolací súd prihládol na námietku navrhovateľa o nezapočítaní doby poistenia, ktorou je doba štúdia na SPŠ stavebná v Liptovskom Mikuláši od 01.09.1955 do 31.10.1955. Navrhovateľ predložil potvrdenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Štátny archív v Žiline, so sídlom v Bytči zo dňa 02.06.2016, podľa ktorého bol žiakom bývalej Priemyselnej školy stavebnej v Liptovskom Mikuláši od 01.09.1955 do 01.11.1955. Vyššie uvedená doba nebola navrhovateľovi zhodnotená na invalidný dôchodok, ktorý sa považuje za invalidný výsluhový dôchodok. Rovnako z osobného listu dôchodkového zabezpečenia vyplynulo, že odporkyňa hodnotila navrhovateľovi dobu učebného pomeru od 01.09.1953 do 30.06.1955 avšak obdobie školských prázdnin od 30.06.1955 do 31.08.1955 ani ďalšie štúdium navrhovateľa na bývalej Priemyselnej škole stavebnej v Liptovskom Mikuláši nehodnotila.

Súd zohľadnil aj námietku o nezarátaní obdobia od 01.11.1955 do 31.10.1957, počas ktorého navrhovateľ vypomáhal rodičom v poľnohospodárstve, a to s poukazom na § 3 vyhlášky č. 149/1988 Zb.

Podľa § 3 vyhlášky č. 149/1988 Zb. ako zamestnanie sa hodnotí dôchodkové poistenie jednotlivu hospodáriaceho roľníka, spolupracujúceho člena jeho rodiny a inej osoby samostatne hospodáriacej po 30. septembri 1948 do 30. apríla 1990. Podmienkou pritom je zaplatenie poistného; ak sa za toto obdobie vymiera poistné po 30. apríli 1990, vymiera sa vo výške 50 Kčs mesačne. Zaplatenie poistného sa však nevyžaduje, ak ide o činnosť manželky jednotlivu hospodáriaceho roľníka pred 1. januárom 1969. Na dobu, za ktorú nebolo zaplatené poistné, do dňa od ktorého sa priznáva alebo zvyšuje dôchodok, sa prihládne ako na dobu zamestnania až odo dňa zaplatenia poistného.

Podľa obsahu spisového materiálu navrhovateľ nemá za uvedené obdobie evidované žiadne zamestnanie. Z potvrdenia Roľníckeho družstva Hybe zo dňa 10.06.2016 vyplynulo, že E. O. bola prijatá za členku Roľníckeho družstva Hybe dňa 22.02.1969 a F. O. - manžel, narodený XX.XX.XXXX bol prijatý za člena družstva 28.02.1970. Podľa potvrdenia, tieto osoby (rodičia navrhovateľa) vniesli do družstva 5,28 ha pôdy.

Je potrebné však pripomenúť, že podľa vyššie uvedenej právnej úpravy je ďalšou podmienkou pre posúdenie navrhovateľom namietanej činnosti ako doby zamestnania zaplatenie poistného na dôchodkové zabezpečenie, pričom je na navrhovateľovi aby túto skutočnosť preukázal.

Nakoľko však v konaní podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. preskúmajú sudy na základe opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov, pričom úlohou správneho súdu nie je namiesto správneho orgánu vykonávať dokazovanie za účelom zistenia skutkového stavu, ani meniť či dopĺňať odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia, odvolací súd dospel k záveru o potrebe zrušiť preskúmané rozhodnutie. V konaní pred odvolacím súdom sa vyskytli nové skutočnosti, ktoré môžu svedčiť o získaní ďalších dôb dôchodkového poistenia, preto v ďalšom konaní bude úlohou odporkyne vysporiadať sa s týmito skutočnosťami a dôkazmi.

Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dôvody dospel k záveru, že námietky navrhovateľa boli spôsobilé spochybníť zákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne a preto odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušil (§ 250ja ods. 3 O.s.p.).

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 a 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a 2 a 2 O.s.p. a § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. tak, že navrhovateľovi ktorý mal úspech vo veci ich náhradu trov priznal podľa vyčíslenia jeho právneho zástupcu v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) vo výške spolu 149,16 € titulom trov právneho zastúpenia.

Trovy konania pozostávajú z úkonov právnej pomoci, a to:

- príprava a prevzatie zastupovania vrátane prvej porady s klientom dňa 02.06.2016 (§ 13a ods. 1 písm.

a/ vyhlášky) a

- napísanie odvolania dňa 06.06.2016 (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky).

Výška odmeny za jeden úkon právnej pomoci vykonaný v roku 2016 predstavuje v súlade s ustanoveniami § 11 ods. 4 druhá veta vyhlášky jednu trinástinu výpočtového základu vo veciach zastupovania v konaniach podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Výpočtový základ v roku 2016 predstavuje 858,00 €, teda 1/13 výpočtového základu predstavuje 66,00 €. Odmena za 2 úkony právnej služby predstavuje sumu 132,00 € .

Právnemu zástupcovi v súlade s ustanovením § 16 ods. 3 vyhlášky vznikol nárok na náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné sumu vo výške jednej stotiny výpočtového základu za každý úkon právnej služby. Paušálna suma na úhradu určených výdavkov v roku 2016 predstavuje sumu 8,58 €, teda za 2 úkony právnej služby 17,16 € .

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).